

IL-HANZIRA TA' L-ERWIEH

Qatt smajtu bil-Hanzira ta' l-Erwieħ? Għal min qatt ma sama' x'kienet, u x'kien l-għamil tagħha, sejjer nikteb dawn il-vrus fqajrin. Mela intom tafu kemm il-Maltin għandhom liniena lejn dawk li huma fil-għaks u fit-tbatija. Għaks u tbatija m'hux biss fil-ħteġiet *temporali*, igifieri: li huma neqsin mil-lbies, mil-liwejjeġ tal-għajxien; fqar u tallaba, iżda wkoll, minn dawk li jinsabu neqsin mill-għajjnuna *spiritwali*, igifieri tar-ruħ. Dawn ta' l-aħħar huma: l-Erwieħ tal-Purgatorju, li aħna l-Maltin nagħmlu dmirna kollu biex inserħu-hom, mit-tbatija tan-nar li fih jinsabu, sa ma jasal iż-żmien li Alla l-Hanin jogħgħbu jatihom il-mistrieħ ta' dejjem. Din il-għajjnuna li aħna natu l-Erwieħ tal-Purgatorju hi ta' zewġ xorta: bit-Talb, u bil-karità li nagħmlu mal-fqajrin. Mela xi ruħ twajba u hanina fettillu xi mitejn jew tliet mitt sena ilu, (allura ma kienx hawn id-department tas-saħħa.) li jitlaq il-Hanzira timraħ weħidha mat-toroq ewlenin ta' Malta, u, bħal ma kien hemm l-Imdina, nistħajjel li kien hemm oħra il-Belt, in-naħa l-oħra, u fir-Ruħula.

Din il-Hanzira kienet magħrufa, bl-isem ta' Hanzira tal-Erwieħ, u mit-toroq fejn kienet tgħaddi erħilhom il-Maltin jagħhilfuha. Hadd ma kien imissha; hadd ma kien jisraqha. Min sa jagħmel sakrileġġ bħal dan, jisraq haġa li tistħoqq lill-Erwieħ Imqaddsa? U dil-Hanzira kull ma jgħaddi ż-żmien erħilha minn qazquza tal-ħalib, tikber, titfarfar, tismen u ssir daqs baqra Fl-aħħar meta l-inkarikat kien jara li għalqet is-sena, kibret u simnet biżżejjed, jehodha f'xi razzett, (għax dak iż-żmien ma kienux inbnew il-biċċeriji;) u joqtolha. Dem-mha għal-mazzit, u laliamha għat-tisjir. Kienet iġġib prezz tajjeb u kullhadd bl-imħatra min jixtri il-mazzit u il-laliam ta' din il-Hanzira, għal ftit m'hux imżejna bid-dijadema tal-oghla ġieħ?! Il-flus li kienu jingabru mill-bejgħ tagħha, kienu jinqasmu, nofshom isiru quddies għall-Erwieħ tal-Purgatorju u n-nofs l-ieħor jitqassam: għajjnuna għall-fqar tal-hāra jew tal-belt ta' fejn kienet timraħ.

Sa hawn għidna x'kienet il-Hanzira tal-Erwieħ u għalfejn kienu jitilquha timraħ ma' l-ibliet u mar-ruħula, mingħajr hadd ma jgħolli lehinu biex drawwa bħal din tinqered.

Ighidu--għedt iġħidu, il-għaliex ma għandix dokumenti x'nuri -- u grajja bħal din li ġejja, m'hux sa thalli tifikira

tagħha bil-miktub. Izda oqogħidu b'sabarkom li dil-ġrajja m'hix hoġġien ta' żniedi. Mela, mill-ġdid. Ighidu li l-Kardinal Fabrizju Xiberras, billi kien nobbli, għamluh Kanonku tal-Katidral ta' żmien wisq tari. Kien għadu ta' 15-il-sena. Sa ftit taz-mien ilu, l-abbatini kienu jistgħu jsiru Kanonki. Izda fil-Kattidral fejn biss kienu jitolgħu il-qassisin xjuħ: xi Professur jew xi Kappillan li ma jiflahix jaħdem iżjed, din ta' Fabriz, tifel, Kanonku fosthom tathom ġewwa, għaldaqstant gemgmu m'hux ftit, u kienu f'kollox jatuh il ġenb, u x'aktarx jillifrontawh ukoll. Izda il-Kanonku ċ-Ċkejken, minn dejjem kellu rasu fuq għonqu, kieku ma kienx jilħaq fejn laħaq. Għalhekk, qal: nagħmilhielhom xi darba. Mela jum fost l-oħrajn waqt li l-qniepen tal-Katidral kienu jdoqqu għal Għasar, x'jaħmel il-ħali? Jilbes ir-rukkett, il-muzzetta, is-salib u l-berrettin, jistenna minn hdejn il-Palazz ta' Missieru, tgħaddi l-Ħanżira ta' l-Erwieħ, iġighel lill-qaddejja jzommuha tajjeb, jirkibha bil-ħwejjeġ b'kollox, u erħilu fuqha għal-Misraħ tal-Kattidral. Il-bieb miftuħ, il-Kanonki qegħdin ikan-taw l-Għasar, l-Orgni jdoqq, u l-Kanonku ċ-Ċkejken dieħel kollu ħieni u daħqani riekeb fuk žiemel ta' għamla ġdida. Minn Alla daq il-ħin il-Knisja kienet baħħ, bħal ma baħħ għadha tkun sal-lum waqt il-għasar, għax mur ara x'għiors kien isir, x'għagħa, x'biża' minn x'uħud, u xi skandlu għal dawk li mħabba x-xjuħija tagħhom, ma setgħux jifhmu din l-isfiċċa ta' tfajjel. Izda xi ngħidu għas-sinjuri Kononki meta raw dik il-praspura? Dawn niżlu jġru lejn il-Belt, għamlu rapport lill-Isqof, u nistħajjel li għamlu xi Kapitlu wkoll kontra ż-żagħżuġħ Kanonku. Dal gir-in-gir tal-Kapitlu maż-żagħżuġħ Kanonku. ġieghel, naħseb jien lill-Baruni Testafer-rata, jibgħat liċ-Ċkejken Fabrizju jistudja f'Ruma, fejn għal għerf li wera, beda tiela' tiela' bla heda fl-unuri tal-Knisja, sa kemm laħaq Isqof ta' Sinigallija u imbagħad Kardinal waħdieni fost kollha kemm hawn qassisin f'Malta. Li ma kenitx il-Ħanżira ta' l-Erwieħ kieku l-Kardinal Xiberras, kien jibqa' Malta, iġiħ u jmut mingħajr ħadd ma jaf bih.

K. G. m. F.